

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про ринок природного газу» (щодо участі держави у регулюванні ринку природного газу)

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Волатильність на світових ринках природного газу зумовлює доцільність додаткового регулювання на ринку газу України, в тому числі шляхом запровадження цінових та інших обмежень, спрямованого на захист інтересів споживачів природного газу.

Разом з тим таке регулювання має відповідати зобов'язанням, які Україна взяла на себе як країна, що ратифікувала Протокол про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства та Угоду про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Крім того, з 2019 року Конституцією України визначено незворотність європейського та євроатлантичного курсу України.

Так, статтею 85 Конституції України передбачено повноваження Верховної Ради України в частині визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики, реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.

Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, визначено зобов'язання імплементувати європейське енергетичне законодавство, у тому числі 3й Енергетичний пакет, який у сфері ринку природного газу включає Директиву 2009/73/ЄС та Регламент (ЄС) 715/2009.

Таким чином положення Закону України «Про ринок природного газу», які визначають, що 3-й Енергетичний пакет, Договір про заснування Енергетичного Співтовариства та Угода про асоціацію між Україною та ЄС є правовою основою ринку природного газу, є принциповими як такі, що спрямовані на реалізацію норм Конституції України та міжнародних зобов'язань України.

Також Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною та ЄС визначено зобов'язання України щодо встановлення цін і тарифів на внутрішньому ринку.

Так, статтею 81 Договору про заснування Енергетичного Співтовариства передбачені такі положення: «1. Викладене нижче буде заборонене як таке, що є не сумісним зі спільним ринком: усі домовленості між підприємствами, рішення об'єднань підприємств і погоджена діяльність, які можуть негативно вплинути на торгівлю між країнами-членами та які мають на меті або

призводять до запобігання конкуренції, її обмеження або спотворення в межах спільного ринку і, зокрема, такі, які:

а) безпосередньо чи опосередковано закріплюють ціни закупівлі або продажу чи будь-які інші умови торгівлі;

б) обмежують чи контролюють виробництво, ринки, технічний розвиток або інвестування;

с) розділяють ринки чи джерела постачання;

д) уживають різних умов до рівнозначних угод з іншими сторонами торгівлі, тим самим створюючи для однієї з них конкурентні переваги;

е) уключають до контракту для прийняття іншими сторонами додаткові зобов'язання, які за своєю природою або відповідно до комерційного використання не стосуються предмета таких контрактів.

2. Будь-які угоди або рішення, заборонені згідно із цією статтею, автоматично втрачають чинність.»

Таким чином норми Закону України «Про ринок природного газу» що визначають, що ціни на ринку природного газу формуються на ринкових засадах, крім випадків покладення Кабінетом Міністрів України спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів на ринку природного газу, кореспондуються зі ст. 3 Директиви 2009/73/ЄС і, відповідно, мають залишатися чинними у повному обсязі.

Виходячи з цього, поданий законопроект пропонує механізм реагування на кризові ситуації на ринку газу, в межах якого можуть бути запроваджені відповідні обмеження з метою стабілізації, зокрема, цін на природний газ для споживачів. Водночас такий механізм узгоджується з Конституцією України та міжнародно-правовими зобов'язаннями України.

2. Мета і завдання законопроекту

Законопроект пропонує механізм реагування на кризові ситуації на ринку газу, в межах якого можуть бути запроваджені відповідні обмеження з метою, зокрема, стабілізації цін на природний газ для споживачів.

3. Загальна характеристика і основні положення законопроекту

Законопроектом пропонується закріпити на законодавчому рівні положення щодо Кризового комітету як тимчасового консультативно-дорадчого органу при центральному органі виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі, відповідальним за управління кризовою ситуацією будь-якого рівня.

До повноважень Кризового комітету, зокрема, належатиме внесення пропозицій відповідному ЦОВВ щодо встановлення цінових обмежень, примусового формування пропозиції на ринку та інші заходи, спрямовані, у тому числі, на стабілізацію цін на природний газ.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Основним законодавчим актом, що регулює відносини у даній сфері є Закон України «Про ринок природного газу».

Відповідні правові відносини також регулюють: Конституція України, Закони України «Про трубопровідний транспорт», «Про природні монополії», «Про нафту і газ», «Про енергозбереження», «Про угоди про розподіл продукції», «Про захист економічної конкуренції».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття законопроекту на момент подання не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття Закону

Прийняття законопроекту сприятиме захисту українських споживачів від кризових явищ на ринку природного газу, зокрема, шляхом запровадження механізмів стабілізації цін на газ, знизить соціальну напругу в суспільстві та підвищить рівень економічної безпеки України.

Народний депутат України

А. Герус

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Герус Андрій Михайлович

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000C5032F00078C9C00

Дійсний до: 09.12.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України

№ 17д9/1-2021/410131 від 30.12.2021

780520